

Fåglar gynnas av evighetsträd

Även i en tät granskog gynnas fågellivet av enstaka lövträd. Det bekräftar att de lämnade hänsynträden har en positiv effekt.

Under 1990-talet infördes nya krav på generell hänsyn vid avverkningsplaneringen, vilket innebär att man lämnar kvar evighetsträd och grupper av lövträd.

Det är också en del av certifieringen, som kom ungefär samtidigt.

Frågan är hur det fungerar på sikt, när den nya skogen på hygget växer upp och omsluter de sparade lövträden.

FÖR att få reda på hur det påverkar fågellivet har forskarna jämfört 32 hyggen efter att de planterats med granskog i början av 1990-talet.

Hälften av dessa var helt kalhuggna från början och hälften hade sparade lövträd. Genom att analysera äldre ortofoto, flygbilder tagna rakt uppifrån, lyckades forskarna hitta lämpliga ytor i Skåne, Småland, Halland och Västergötland.

– Det var inte helt lätt, men till slut hade vi alla bitarna på plats och kunde ge oss ut i fält och inventera fågellivet, berättar professor Matts Lindblad.

Han gjorde inventeringen tillsammans med forskarna Adam Felton och Johan ElMBERG.

Matts Lindblad.

FÖR att undvika gränsdragningsproblem med den omgivande skogen var bestånden minst tre hektar, upp till 10 hektar.

Och för att inte blanda ihop de lämnade evighetsträden med naturligt förnygrad björk identifierades de kvarlämnade träden genom att de minst hade en diameter på 20 centimeter i brösthöjd.

Antalet lämnade träd var i genomsnitt tio per hektar, med ganska stora variationer mellan de 16 bestånden. De vanligaste evighetsträden var bok, björk och ek.

FÅGLARNA identifierades nästan uteslutande utifrån deras läten.

– För att undvika fåglar som bara flög igenom bestånden räknade vi bara revirhävande arter, alltså de som sjöng. Eftersom de häckar och försvarar sina revir vid lite olika tillfällen gjorde vi en första inventering i slutet av mars och en andra inventering i slutet av maj, då vi fångade upp lövsångare och andra sena häckare.

– Inom varje bestånd hade vi förutbestämda, GPS-positionerade, platser. Dit återvände vi fyra gånger för att lyssna och lokalisera fåglarna inom en radie på 30 meter. Det är en väl beprövad metod vid inventeringar, berättar Matts Lindblad.

Ett bevarat lövträd omgivet av tät 30-årig granskog, till glädje för fåglarna. Foto: Matts Lindblad.

RESULTATEN visar entydigt att det både finns fler arter och fler individer i bestånden med sparade lövträd. Mest påtagliga skillnaderna är för hålhäckare och lövspecialister, däribland spillkråka, nötväcka, och entita.

Granskogsfåglarna var lika vanliga i alla bestånden och hämmades alltså inte av lövträden, till dessa hör kungsfågel och svartmes.

Och exempelvis fanns det tre gånger fler ringduvor i bestånden med lövträd, jämfört med den rena granskogen.

– Vår slutsats är att i det här fallet fungerar den generella hänsynen. Trots att lövträden utgör en ganska liten del av grundytan bidrar de till en mångfald av fåglar.

Andra studier visar att enskilda evighetsträd av ek också gör nytta för mångfalden av insekter.

MED andra ord gynnas mångfalden ur flera aspekter.

– Det här är bestånd där enstaka lövträd omges av en ganska tät och reslig granskog,

även om den gallrats en gång. Nu fortsätter granskogen att dra iväg. Det är viktigt att frihugga och hålla koll på lövträden så att de inte kvävs av den omslutande granskogen. Och när det kommer till slutavverkning finns det all anledning att identifiera och bevara lövträden under minst ytterligare en generation med gran.

EN vetenskaplig artikel har publicerats i Forest Ecology and Management, den kan läsas genom att googla titeln Broadleaf retention benefits to bird diversity in mid-rotation conifer production stands

Nötväcka återfanns i bestånd med evighetsträd, men inte i ren granskog. Foto: Matts Lindblad